

Pohjan Voima Oy/Kangaslammin Energia Oy
Tuomas Westerling
Keilaranta 16, 02150 Espoo

Kangaslammin tuuli- ja aurinkovoimahanke, Parkano ja Ikaalinen

Perusteltu päätelmä

Perusteltu päätelmä on yhteysviranomaisen tekemä perusteltu johtopäätös hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista arviointiselostuksen, siitä annettujen mielipiteiden ja lausuntojen sekä yhteysviranomaisen oman tarkastelun pohjalta. Perusteltu päätelmä perustuu ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017, jäljempänä YVA-laki) 23 §:ään.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä yhteysviranomaisena on toiminut 31.12.2025 saakka Pirkanmaan ELY-keskus ja 1.1.2026 alkaen Lupa- ja valvontavirasto.

1 Hanketiedot

1.1 Hankkeen perustiedot

Kangaslammin tuuli- ja aurinkovoimahanke, Parkano ja Ikaalinen

Hankkeesta vastaava on Pohjan Voima Oy:n omistama hankeyhtiö Kangaslammin Energia Oy. Hankkeesta vastaavan konsulttina ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä on toiminut FCG Rakennettu Ympäristö Oy.

1.2 Hankkeen ja sen vaihtoehtojen kuvaus

Pohjan Voima Oy:n omistama hankeyhtiö Kangaslammin Energia Oy suunnittelee Parkanon ja Ikaalisten kaupunkien alueelle tuuli- ja aurinkovoimahanketta. Hankealue sijaitsee Pirkanmaan maakunnassa noin kolme kilometriä Parkanon keskustaaajamasta länteen. Hankealue sijoittuu pääosin Parkanon kaupungin alueelle, mutta hankealueen eteläosassa sijaitsee myös Ikaalisten kaupunkiin kuuluva enklaavi. Hankkeen etäisyys Ikaalisten taajamaan on noin 22 kilometriä, Jämijärven taajamaan noin 16 kilometriä, Kankaanpään taajamaan noin 25 kilometriä ja Karvian taajamaan noin 17 kilometriä. Hankealue on kooltaan noin 3 000 hehtaaria.

YVA-menettelyssä arvioitavat vaihtoehdot

VE0: Hanketta ei toteuteta.

VE1A: Hankealueelle rakennetaan 19 uutta tuulivoimalaa.

VE1B: Hankealueelle rakennetaan 19 uutta tuulivoimalaa. Tuulivoimaloiden lisäksi alueelle toteutetaan noin 148 hehtaaria aurinkovoima-alueita. Aurinkovoima-alueet sijoittuvat

Perusteltu päätelmä

27.5.2026

LVV-U/32798/2026

Julkinen

alueen keskiosaan Mustanevan ja Kangaslamminkankaan alueelle sekä eteläosaan Rukonevan alueelle. Aurinkovoimaloiden kokonaisteho on maksimissaan 120 MWp.

VE2A: Hankealueelle rakennetaan 18 uutta tuulivoimalaa.

VE2B: Hankealueelle rakennetaan 18 uutta tuulivoimalaa. Tuulivoimaloiden lisäksi alueelle toteutetaan noin 99 hehtaaria aurinkovoima-alueita. Aurinkovoima-alueet sijoittuvat alueen keskiosaan Mustanevan ja Kangaslamminkankaan alueelle. Aurinkovoimaloiden kokonaisteho on maksimissaan 80 MWp.

VE3: Alueelle rakennetaan 11 uutta tuulivoimalaa. Tuulivoimaloiden lisäksi alueelle toteutetaan noin 99 hehtaaria aurinkovoima-alueita. Aurinkovoima-alueet sijoittuvat alueen keskiosaan Mustanevan ja Kangaslamminkankaan alueelle. Aurinkovoimaloiden kokonaisteho on maksimissaan 80 MWp.

Sähkönsiirron vaihtoehdot

SVE1: Tuuli- ja aurinkovoima-alueelle rakennetaan 1–2 sähköasemaa. Sähkön siirtämiseksi rakennetaan uusi noin 28 kilometriä pitkä 110 kV:n tai 400 kV:n ilmajohto hankealueelta pohjoiseen. Voimajohto kiertää Majajärven sen pohjoispuolelta ja kääntyy kohti koillista. Voimajohto sijoittuu Pitkäjärven ja Nivusjärven väliin, jonka jälkeen kääntyy kohti pohjoista. Kuivasjärven kylän alueella voimajohto kääntyy kohti itää ja ylittää Vaasantien. Hanke liittyy kantaverkkoon Fingrid Oyj:n suunnitteilla olevalla Kristiinankaupunki-Nokia voimajohtohankkeen uudella sähköasemalla Parkanon pohjoisella suunnittelualueella.

SVE2: Tuuli- ja aurinkovoima-alueelle rakennetaan 1–2 sähköasemaa. Sähkön siirtämiseksi rakennetaan uusi noin 18 kilometriä pitkä 110 kV:n tai 400 kV:n ilmajohto hankealueelta itään. Lähtiessään hankealueelta voimajohto kaartaa kohti pohjoista. Vuorijärven kohdalla voimajohto kääntyy kohti itää. Voimajohto kiertää Parkanon taajaman sen pohjoispuolelta. Hanke liittyy kantaverkkoon Fingrid Oyj:n suunnitteilla olevalla Kristiinankaupunki-Nokia voimajohtohankkeen uudella sähköasemalla Parkanon eteläisellä suunnittelualueella.

SVE3: Tuuli- ja aurinkovoima-alueelle rakennetaan 1–2 sähköasemaa. Sähkön siirtämiseksi rakennetaan uusi noin 12 kilometriä pitkä 110 kV:n ilmajohto hankealueelta kaakkoon. Voimajohto ylittää Porintien ja kulkee kohti koillista Tampereentiehen asti. Hanke liittyy sähköverkkoon Leppäkosken sähkö Oy:n Paununperän sähköasemalla Caruna Oy:n Teiharju-Parkano 110 kV voimajohtoon.

Tarkempi kuvaus hankkeesta ja sen vaihtoehdoista on esitetty arviointiselostuksessa.

2 Ympäristövaikutusten arviointimenettely

2.1 Arviointiselostuksen vireilletulo

Ympäristövaikutusten arviointimenettely (jäljempänä arviointimenettely) on tullut vireille, kun hankkeesta vastaava Pohjan Voima Oy on toimittanut ympäristövaikutusten arviointiohjelman (jäljempänä arviointiohjelma) yhteysviranomaiselle 17.10.2024.

Perusteltu päätelmä

27.5.2026

LVV-U/32798/2026

Julkinen

Arviointiohjelma oli nähtävillä 30.10.–28.11.2024 ja yhteysviranomaisen antoi siitä lausuntonsa 30.12.2024.

Arviointiohjelmavaiheessa yhteysviranomaisena toimi Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (jäljempänä ELY-keskus).

Hankkeesta vastaava on toimittanut 23.1.2026 yhteysviranomaiselle ympäristövaikutusten arviointiselostuksen (jäljempänä arviointiselostus) perustellun päätelmän antamista varten.

Hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä YVA-lain liitteen 1 kohdan 7 e) ja 8 b) perusteella. Hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä YVA-lain 3 §:n 2 ja 4 momentin perusteella. Hankkeesta vastaava on tehnyt aloitteen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamisesta hankkeeseen, Yhteysviranomaisen on katsonut, että hankkeen kuuluminen YVA-lain soveltamisalaan on selvää.

2.2 Arviointiselostuksesta tiedottaminen ja kuuleminen

Yhteysviranomaisen tiedotti arviointiselostuksesta ja sen nähtävillä pidosta sekä mielipiteiden ja lausuntojen esittämisen mahdollisuudesta julkisella kuulutuksella 11.2.2026 - 27.3.2026. Kuulutus julkaistiin ympäristöhallinnon sivuilla www.ymparisto.fi/Kangaslammin-tuuli-ja-aurinkovoimahanke-YVA sekä Lupa- ja valvontaviraston verkkosivuilla www.lv.fi/kuulutukset-ja-yleistiedoksiannot. Tieto kuulutuksesta on toimitettu Parkanon, Ikaalisten ja Kankaanpään kaupungeille sekä Jämijärven ja Karvian kunnille julkaistavaksi kuntalain (410/2015) 108 §:n mukaisesti. Lisäksi arviointiselostuksesta ja sen nähtävillä pidosta sekä mahdollisuudesta mielipiteiden ja lausuntojen esittämiseen tiedotettiin Aamulehdessä sekä Ylä-Satakunta-, UutisOiva- ja Kankaanpään seutu -lehdissä 11.2.2026 julkaistuilla lehti-ilmoituksilla.

Arviointiselostukseen on voinut tutustua kuulemisaikana:

- Ympäristöhallinnon verkkopalvelussa osoitteessa www.ymparisto.fi/Kangaslammin-tuuli-ja-aurinkovoimahanke-YVA
- Parkanon kaupungintalossa, Parkanontie 37, Parkano
- Parkanon kaupunginkirjastossa, Parkanontie 57, Parkano
- Ikaalisten teknisissä palveluissa, Kolmen airon katu 3, Ikaalinen
- Ikaalisten kaupunginkirjastossa, Poppelikatu 10, Ikaalinen

Arviointiselostuksesta järjestettiin yleisötilaisuudet 3.3.2026 klo 17.00–19.00 Ikaalisissa (Altin sali, Eino Salmelaisen katu 20, Ikaalinen) ja 4.3.2026 klo 17.00–19.00 Parkanossa (Parkanon kaupungintalon valtuustosalin, Parkanontie 37, Parkano). Tilaisuuksiin oli mahdollista osallistua myös etäyhteydellä.

3 Arviointiselostuksesta annetut lausunnot ja mielipiteet

Yhteysviranomaisen pyysi lausunnot arviointiselostuksesta hankkeen vaikutusalueen kunnilta ja muilta viranomaisilta, joita asia todennäköisesti koskee. Lisäksi lausuntoja pyydettiin viranomaisia vastaavilta tahoilta sekä tutkimuslaitoksilta. Nähtävilläoloaikana palautetta on saanut antaa myös jokainen, jota hanke kiinnostaa. Arviointiselostuksesta toimitettiin yhteysviranomaiselle 14 lausuntoa ja 21 mielipidettä. Lausunnon antoivat seuraavat viranomaiset: Parkanon kaupunki, Ikaalisten kaupunki, Ylöjärven kaupunki, Sastamalan kaupungin ympäristöterveydenhuolto, Pirkanmaan liitto, Pirkanmaan maakuntamuseo, Itä-Suomen elinvoimakeskuksen kalatalousyksikkö, Sisä-Suomen elinvoimakeskuksen liikenneosasto, Satakuntaliitto, Metsähallitus, Luonnonvarakeskus, Ilmatieteen laitos, Puolustusvoimat, Säteilyturvakeskus. Mielipiteen antoivat seuraavat tahot: Lapinnevan Eränkävijät ry, Lapinnevan kyläyhdistys ry, Pirkanmaan lintutieteellinen yhdistys ry, Pohjois-Parkanon Kyläseura ry, Vesiluonnon puolesta ry sekä yhteismielipiteenä Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry ja Ikaalisten yhdistys ry, Karvian ja Parkanon elinympäristön puolesta ry ja Ylä-Satakunnan ympäristöyhdistys ry. Lisäksi mielipiteen antoi 15 yksityishenkilöä, joista yhteen mielipiteeseen sisältyi 116 allekirjoitusta ja yhteen 61 allekirjoitusta.

Seuraavassa on esitetty yhteysviranomaisen näkemys kuulemispalautteen keskeisestä sisällöstä. Lausunnot löytyvät kokonaisuudessaan osoitteesta www.ymparisto.fi/Kangaslammin-tuuli-ja-aurinkovoimahanke-YVA. Verkkopalvelussa julkaistuja lausunnoista on poistettu henkilötiedoiksi katsotut sekä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 24 §:n mukaiset tiedot.

Yhteenveto lausunnoista

Hankevaihtoehdot

Lausunnoissa nostetaan esille sähkönsiirron vaihtoehdot, jotka voivat aiheuttaa haitallisia vaikutuksia ekologiin yhteyksiin, maakuntakaavan luonnon monimuotoisuuden ydinalueelle, Natura-alueille, pohjavesialueille tai valtion suojeluun varatuille alueille. Metsähallitus ja Pirkanmaan liitto korostavat, että sähkönsiirron vaihtoehto SVE3 on luontovaikutusten kannalta suositeltavin. Puolustusvoimat katsoo, että sähkönsiirtovaihtoehdon SVE2:n mukainen liittyminen kantaverkkoon eteläisellä suunnittelualueella rajoittaisi Puolustusvoimien kehittämismahdollisuuksia, mikäli sähköasema sijoittuisi Puolustusvoimien käytössä olevalle alueelle.

Yhdyskuntarakenne ja maankäyttö

Pirkanmaan liitto toteaa, että Kangaslammin hankealueen kaakkoisosa on osoitettu maakuntakaavassa tuulienergiatuotannon alueeksi. Maakuntakaava on yleispiirteinen ja yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tarkentuva, joten Pirkanmaan liitto katsoo, että hankkeen toteuttaminen maakuntakaavan merkintää laajempaan on alueella mahdollista, kun maakuntakaavan suunnittelu- ja yleismääräyksissä edellytetyt seikat täyttyvät.

Metsähallituksen luontopalvelut katsoo, että Kangaslammin suunniteltua tuotantoaluetta ei tule laajentaa Pirkanmaan Elonkirjo ja energia -vaihemaakuntakaavassa esitetyn tuulienergiatuotantoalueen pohjoispuolelle Puurokeitaan-Häädetkeitaan alueen luontoarvojen ja erämaisyyden turvaamiseksi sekä petolintuvaikutusten lieventämiseksi.

Pirkanmaan liiton mukaan hankeasiakirjoissa ei tulisi esittää voimassa olevina sellaisia merkintöjä, jotka vaihemaakuntakaava on korvannut. Sen sijaan tulisi viitata maakuntakaavayhdistelmään.

Vaikutukset maisemaan sekä rakennettuun ja arkeologiseen kulttuuriperintöön

Pirkanmaan maakuntamuseo katsoo, että arviointiselostus on pääosin riittävän perusteellinen ja sen johtopäätökset ovat pääpiirteissään oikeansuuntaisia. Maakuntamuseo katsoo, että rakennetun ympäristön ja maiseman näkökulmasta kaikki hankkeessa tutkitut vaihtoehdot ovat mahdollisia. Satakuntaliiton mukaan arviointiselostuksen maisemaan ja kulttuuriympäristöihin liittyvässä arvioinnissa on otettu riittävällä tavalla huomioon Satakunnan maakuntakaavoihin liittyvät asiat.

Pirkanmaan maakuntamuseon mukaan hankkeen vaikutusten arviointiin liittyy arkeologisen kulttuuriperinnön osalta selvitysaineiston puutteista johtuvaa epävarmuutta. Joitain kohteita on jäänyt arkeologisen inventoinnin maastotyön ulkopuolelle, esimerkiksi aurinkovoima-alue hankealueen luoteisosassa, tv-alue nro 3, siihen etelästä tuleva uusi tie- ja kaapelireitti sekä pääosin myös sähkölinjat SVE2 ja SVE3 hankealueen sisällä. Maakuntamuseo esittää arkeologisen inventoinnin täydentämistä puuttuvista kohteista. Lisäksi maakuntamuseo huomauttaa, että arviointiselostuksessa voimaloiden vaikutusten tarkasteltu on tehty 80 metrin säteellä, vaikka kaavaluonnosten tuulivoimaloiden tv-aluemerkinnät ovat halkaisijaltaan 400 metriä ja siten mahdollistavat rakentamisen paljon laajemmalle alueelle. Maakuntamuseo tuo myös esiin, että muinaisjäännöskohdetta Takalassuonsaari jätetty kokonaan pois vaikutusarvioista, vaikka se kaavaluonnoksessa sijoittuu välittömästi tv-alueen 18 lounaispuolelle. Arkeologisia kohteita koskevat lieventämistoimenpiteet ovat maakuntamuseon mukaan asianmukaisia ja niitä tulee noudattaa hankkeen jatkosuunnittelussa.

Ikaalisten kaupungin mukaan hankkeen tuulivoimalat vaikuttavat merkittävästi maiseman näkymiin ja kulttuuriympäristöön Ikaalisten suunnassa. Kangaslammin hankkeen ja myös muiden hankkeiden kanssa yhteisvaikutuksena arvioidaan heikentävän paikoitellen Puurokeidas – Häädetkeitaan suojelukokonaisuuden virkistysarvoja.

Vaikutukset linnustoon ja eläimistöön

Metsähallitus katsoo, että maakotkavaikutusten arviointi on tehty pääosin asianmukaisilla menetelmillä. Arvioinnissa on kuitenkin joitakin teknisiä puutteita ja epätarkkuuksia, jotka vaikeuttavat tulosten tulkitsemista. Metsähallitus katsoo, että laajimpien hankevaihtoehtojen (VE1A/VE1B) vaikutukset maakotkaan nousevat todennäköisesti merkittäviksi ja tähän vaikuttavat muut alueelle sijoittuvat tuuli- ja aurinkovoimahankkeet, joista keskeisiä ovat Takakangas-Pihlajaharjun ja Haitinkankaan hankkeet. Pirkanmaan

Perusteltu päätelmä

27.5.2026

LVV-U/32798/2026

Julkinen

liitto kannustaa hyödyntämään hankkeessa esitettyjä maankäyttövaikutusten lieventämis- ja kompensatiomenetelmiä.

Luonnonvarakeskus tuo esiin suurpetojen (susi, ilves, ahma) elinympäristöihin liittyvät riskit. Luonnonvarakeskuksen mukaan voimaloiden sijoittelussa tulisi varmistaa, ettei häiriötä synny nykyisille tai mahdollisille lisääntymisalueille myöskään pitkällä aikavälillä. Alueelle suunnitellaan runsaasti hankkeita, mikä lisää yhteisvaikutusten riskiä ja voi heikentää lajien mahdollisuuksia välttää häiriötä, joten lieventämiskeinojen esittäminen on keskeistä.

Itä-Suomen elinvoimakeskuksen kalatalousyksikkö toteaa, että alueen kalakantojen ja jokiravun esiintyminen pitäisi selvittää paremmin YVA-menettelyssä. Kalatalousviranomainen kritisoi jo olemassa olevien sähkökoekalastustietojen vähäistä hyödyntämistä ja tuo esille taimenen ja rapujen herkkyyden lyhytaikaisellekin elinympäristön heikentymiselle.

Vaikutukset Natura-alueisiin, muihin suojelualueisiin ja ekologisiin yhteyksiin

Metsähallitus ja Satakuntaliitto korostavat, että hankkeella on todennäköisesti kielteisiä vaikutuksia laajoihin ja yhtenäisiin suo- ja metsäluontokokonaisuuksiin sekä Natura 2000 -verkoston alueisiin ja niihin liittyviin ekologisiin yhteyksiin. Erityistä huolta herättävät Puurokeitaan–Häädetkeitaan aluekokonaisuus, Ronokorven soidensuojelun täydennysehdotusalue sekä hankealueen rooli ylimatekunnallisen ekologisen verkoston osana. Lausunnonantajien mukaan hankkeen ja lähialueen muiden energiahankkeiden yhteisvaikutukset voivat pirstoa elinympäristöjä, heikentää erämaisuutta ja katkaista ihmistoimintaa välttelevien lajien liikkumisreittejä. Satakuntaliitto nostaa esille Satakunnan maakuntakaavan 2050 valmisteluun liittyen laaditun selvityksen, jossa on arvioitu Häädetkeitaan ja Puurokeitaan – Hannankeitaan Natura-alueisiin kohdistuvan mahdollisesti yhteisvaikutuksia Haitinkankaan, Kangaslammin ja Takakangas – Pihlajaharjun tuulivoimahankkeista. Satakuntaliiton näkemyksen mukaan Kangaslammin tuulivoimahankkeen arviointiselostusta tulee täydentää arviolla yhteisvaikutuksista Häädetkeitaan Natura-alueiden suojeluperusteena oleviin luontotyyppeihin lajien elinympäristönä ja maakuntien rajaseudun Natura 2000 -verkoston yhtenäisyyteen. Pirkanmaan liitto toteaa, että LUMO-alueet on tunnistettu arviointiselostuksessa soidensuojelun täydennysehdotuksen alueina. Pirkanmaan liitto katsoo kuitenkin tarpeelliseksi, että tässä ja vastaavissa hankkeissa tuotaisiin esille maakuntakaavassa osoitettu ajantasainen viherverkoston kokonaisuus ja viitataan maakuntaliiton verkkosivujen aineistoihin.

Vaikutukset pintavesiin

Ikaalisten kaupungin mukaan Ikaalisten puoleisten suoluontokokonaisuuksien hydrologinen tila on esitettävä tarkemmin ja varmistettava suunniteltujen toimenpiteiden vaikutukset suoluontoon.

Ihmisiin kohdistuvat vaikutukset

Ympäristöterveysviranomaisen mukaan hankkeen suunnittelussa tulee huomioida, että virkistysalueiden käyttömahdollisuudet eivät heikkene. Hankkeen suunnittelu- ja toteutusvaiheessa tulee ottaa huomioon tuulivoimapuiston aiheuttamat välke- ja valovaikutukset sekä meluhaitta. Hankkeen suunnittelussa ja rakentamisvaiheessa tulee ottaa huomioon pöly-, melu- ja värinävaikutukset sekä lisääntyvän liikenteen vaikutukset. Tuulivoimapuistosta ei saa aiheutua asumisterveysasetuksessa asetettujen sisämelun toimenpiderajojen ylityksiä. Parkanon kaupunki toteaa, että vapaa-ajan asutuksen sijoittuminen hankealueen lähelle kaipaa tarkentamista, ja hanketoimijan on hyvä ratkaista tämä kaavoituksen aikana.

Liikennevaikutukset

Sisä-Suomen elinvoimakeskuksen liikenneosasto toteaa, että arviointiselostuksessa on arvioitu riittävästi hankkeen liikenne- ja maantievaikutukset, lupatarpeet sekä kuljetusreitit. Hanketoimijalla on vastuu tieverkon tarvittavasta parantamisesta, ennallistamisesta ja liikenteestä aiheutuvien haittojen lieventämisestä yhteistyössä tienpitäjän kanssa. Jatkosuunnittelussa on kuitenkin selvitettävä tarkemmin valittava kuljetusreitti, sen rakenteiden kestävyys, liittymien parantamistarpeet ja aikataulujen yhteensovittaminen muiden hankkeiden kanssa.

Yhteenveto mielipiteistä**Yleistä**

Kansalaisten, hanketta ympäröivien kylien asukkaiden, mökkiläisten, maanomistajien ja yhdistysten mielipiteissä korostuu näkemys, että YVA-selostus ei anna riittävän kattavaa eikä luotettavaa kuvaa hankkeen todellisista ympäristövaikutuksista. Erityisesti arviointien lähtöoletuksia, käytettyjä menetelmiä ja epävarmuustekijöiden käsittelyä pidetään puutteellisina. Useat mielipiteen antajat kyseenalaistavat arviointien puolueettomuuden ja katsovat, että hankealueen luontoarvoja ja niihin kohdistuvia haittoja on aliarvioitu. Kangaslammin aluetta pidetään monella tavalla arvokkaana. YVA-menettelyn ja kaavoituksen samanaikaista etenemistä pidetään ongelmallisena ja asukkaille kohtuuttomana. Mielipiteissä toivotaan, että ensin käsiteltäisiin ympäristövaikutusten arviointiselostus ja vasta sen jälkeen ja sen tulokset huomioiden tulisi kaava käsiteltäväksi. Aineiston laajuus ja lyhyt lausuntoaika koetaan estäneen huolellisen perehtymisen ja tasapuolisen osallistumisen.

Yhteisvaikutukset

Mielipiteiden mukaan Kangaslammin hankkeen vaikutustenarviointia on tehty liian hankekohtaisesti, vaikka alueelle sijoittuu samanaikaisesti useita muita tuuli- ja aurinkovoimahankkeita sekä sähkönsiirron ratkaisuja. Kangaslammin hankkeen yhteisvaikutusten arvioinnissa pyydetään huomioimaan tarkemmin jo kaavoitettu Takakangas-Pihlajaharjun hanke ja suunnitteilla oleva Haitinkankaan hanke. Kokonaisuutena nämä kolme hanketta muodostavat keskittymän Häädetkeitaan

luonnonpuiston, muiden tärkeiden suojelualueiden ja luonnon ydinalueen ympärille. Yhteisvaikutusten katsotaan kohdistuvan erityisen voimakkaasti linnustoon, luonnon monimuotoisuuteen, erämaiseen maisemaan, hiljaiseen äänimaisemaan ja asuinympäristön viihtyvyyteen. Useiden hankkeiden yhteisvaikutusten nähdään muodostavan kokonaiskuormituksen, jota ei ole riittävästi mallinnettu tai analysoitu. Lisäksi Parkanon pohjoiset kylät nostetaan esiin sähkönsiirron ja tuulivoiman yhteisvaikutusten haittojen kohdealueina.

Vaikutukset linnustoon ja eläimistöön

Linnustovaikutuksissa huomiota kiinnitetään tuulivoimaloille ja hankkeiden yhteisvaikutuksille herkkiin lajeihin, kuten metsoon, teereen, vesilintuihin, kahlaajiin, maakotkaan ja muihin petolintulajeihin. Linnustoselvityksiä pidetään osin puutteellisina. Pirkanmaan lintutieteellinen yhdistys toteaa muuttolintuselvitysten ajoituksen ja havaintopäivien määrän puutteellisiksi. Kangaslammin hanke olisi Pirkanmaan lintutieteellisen yhdistyksen kannan mukaan kaikissa vaihtoehdoissa erityisesti kehrääjän ja petolintujen sekä metsäkanalintujen pesinnän jatkumisen osalta hankealueella ja sen läheisyydessä suuri riski.

Lisäksi suurpetojen, kuten suden ja ahman, sekä muun eläimistön elinympäristöjen pirstoutumista pidetään riittämättömästi arvioituna. Paikallisen havainnoinnin ja arviointiselostuksen tulosten välinen ristiriita nostetaan esille useissa kannanotoissa. Mielipteissä kerrotaan useista maakotka-, ahma- ja susihavainnoista hankealueen ympäristössä.

Vaikutukset Natura-alueisiin ja muihin suojelualueisiin

Puurokeitaan-Häädetkeitaan suojelukokonaisuuteen sekä Ronokorven luonnon monimuotoisuuden ydinalueeseen kohdistuvat vaikutukset koetaan puutteellisesti arvioiduiksi. Useat tahot katsovat, että hankkeen vaikutukset suojelualueisiin voivat olla merkittäviä joko suoraan tai välillisesti esimerkiksi hydrologisten muutosten, häiriövaikutusten ja ekologisten yhteyksien katkeamisen kautta. Häädetkeitaan alueesta vaaditaan yhteisvaikutuksia selvittävä Natura-arviointi ennen hankkeen etenemistä. Myös suojavyöhykkeiden kasvattamista toivotaan. Ronokorpi pyydetään rajaamaan suojavyökkeineen hankealueen ulkopuolelle.

Maisemavaikutukset

Maisemavaikutuksia pidetään laaja-alaisina ja pysyvinä. Suurikokoisten, 300 metriä korkeiden voimaloiden katsotaan muuttavan voimakkaasti alueen luonnetta, joka mielipteiden mukaan on ollut luonto- ja hiljaisuuspainotteinen sekä tärkeää kulttuurimaisemaa. Maisemamuutosten nähdään vaikuttavan kielteisesti sekä vakituiseen asutukseen että vapaa-ajan asumiseen ja virkistyskäyttöön. Mielipteissä esimerkiksi mainitaan, että arkimaiseman muuttuminen olisi hyvin merkittävää voimaloita lähinnä oleville kylille (Laksonkylä, Koskenkylä, Vatulankylä, Lapinkylä) ja sen asukkaille. Lisäksi Kotojärven, Kovesjärven ja Vuorijärven rannoilla on paljon loma-asutusta. Havainnekuvien koetaan antavan todellisuutta lievemmän kuvan vaikutuksista.

Melu- ja välkevaikutukset

Useissa mielipiteissä tuodaan esiin epäluottamus melu- ja välkemallinnusten luotettavuuteen. Mallinnusten katsotaan perustuvan teholtaan pienempiin ja matalampiin voimaloihin kuin mitä hankkeessa todellisuudessa suunnitellaan. Huolta herättävät erityisesti yöaikainen melu, matalataajuinen ääni ja infraääni sekä välkevaikutukset, joiden pitkäaikaisia terveysvaikutuksia ei katsota riittävästi tunnetuksi. Varovaisuusperiaatteen soveltamista pidetään välttämättömänä.

Vaikutukset ihmisten elinoloihin, viihtyvyyteen ja virkistyskäyttöön

Mielipiteissä nousee vahvasti esiin huoli hankkeen vaikutuksista asumisviihtyvyyteen ja loma-asumiseen. Asukaskyselyn tuloksiin viitaten todetaan, että paikallinen hyväksyttävyyden puuttuu. Mielipiteissä ollaan huolestuneita kiinteistöjen arvon alenemisesta ja taloudellisista seurauksista omistajille. Reittivaihtoehdon SVE3:n linjaukseen esitetään muutosta elinympäristöön ja maanomistukseen aiheutuvien haittojen vuoksi.

Mielipiteissä tuodaan esille hankkeen riskit metsästykselle. Lapinnevan Eränkävijät ry vastustaa hanketta, koska se kohdistuu suoraan seuran toiminnan ytimeen ja vaarantaa vakavasti seuran toimintaedellytykset, jatkuvuuden ja elinvoimaisuuden. Seuran metsästysalueista 37 % sijoittuu hankealueelle. Seuran alueille sijoittuisi 15 tuulivoimalaa, kaikki aurinkovoimavaihtoehdot sekä sähkönsiirron rakenteita. Seuran mielestä hanketta ei tule toteuttaa, ellei voida osoittaa, että seuran ydinmetsästysalueet, hirvitornit, koiratoiminta, riistan kulkureitit ja turvallinen metsästys voidaan säilyttää olennaisilta osin toimivina. Metsästysseuran näkökulmasta kyse ei ole vain muutamasta menetetyistä hehtaarista, vaan kokonaisen paikallisen yhteisön, perinteen, riistanhoitotyön ja elävän seuratoiminnan alasajosta.

Hankkeen katsotaan heikentävän myös alueen virkistyskäytön ja luontomatkojen edellytyksiä. Useat mielipiteet korostavat alueen merkitystä marjastukselle, sienestykselle, ulkoilulle ja luonnonrauhan kokemukselle. Lisäksi tuodaan esiin vaikutukset paikallisten kylien identiteettiin ja yhteisöllisyyteen, joiden nähdään rakentuneen juuri alueen luonnonläheisyyden ja hiljaisen ympäristön varaan. Esimerkiksi Vuorijärvi, Lapinneva, Harjulammen uimapaikka ja Häädetkeitaan alue nostetaan esille tärkeinä asumisen, kulttuuriperinnön, virkistyskäytön tai vapaa-ajan asumisen paikkoina.

4 Yhteysviranomaisen arvio arviointiselostuksen riittävästä ja laadusta sekä laatijoiden pätevyydestä

Kangaslammin tuuli- ja aurinkovoimahankkeen arviointiselostus täyttää riittäväällä tavalla YVA-lain 19 §:n ja YVA-asetuksen 4 §:n sisältövaatimukset ja se on käsitelty YVA-lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Arviointiselostuksessa on esitetty arviointien laadintaan osallistuneiden koulutus ja työkokemus. Yhteysviranomaisen katsoo, että hankkeesta vastaavalla on ollut käytettävissä YVA-lain 33 §:n mukaisesti riittävä

Perusteltu päätelmä

27.5.2026

LVV-U/32798/2026

Julkinen

asiantuntemus arviointiselostuksen laatimiseen sekä sen sisältämien erillisselvitysten ja arviointien toteuttamiseen.

Arviointiselostus on laadittu arviointiohjelman ja pääosin yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon pohjalta. Arviointiselostukseen ei kokonaisuutena arvioiden sisälly sellaisia olennaisia puutteita, jotka estäisivät yhteysviranomaista laatimasta perusteltua päätelmää hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista. Arviointiselostuksen sekä kuulemisessa saadun palautteen perusteella on mahdollista muodostaa kokonaiskuva hankkeesta ja sen ympäristövaikutuksista.

Yhteysviranomainen toteaa, että hankkeen tekninen kuvaus ja vaihtoehdot on esitetty riittäväällä tarkkuudella. Ympäristövaikutusten arvioinnissa tarkastellaan viittä varsinaista toteutusvaihtoehtoa, joissa tuulivoimaloiden sijoittelu ja määrä eroavat osin toisistaan. Kolmeen tuulivoimavaihtoehtoon, VE1B, VE2B ja VE3 on lisäksi suunniteltu aurinkovoimaa, hankevaihtoehdosta riippuen 99-148 ha. Aurinkovoimavaihtoehtojen sijainnit ja koot eroavat toisistaan. Laajemmassa vaihtoehdossa VE1B aurinkovoimaa sijoitetaan alueen keskiosaan Mustanevan ja Kangaslamminkankaan alueelle, sekä eteläosaan Rukonevalle. Pienemmissä vaihtoehdossa VE2B ja VE3 aurinkovoimaa sijoitetaan vain keskiosaan Mustanevan ja Kangaslamminkankaan alueelle. Ulkoisen sähkönsiirron osalta tarkastellaan kolmea eri reittivaihtoehtoa. Yhteysviranomainen pitää hyvänä, että hankkeeseen on suunniteltu erilaisia toteutusvaihtoehtoja, jotta niiden vaikutuksia voidaan vertailla YVA-lain edellyttämällä tavalla.

Hankkeen ympäristövaikutusten merkittävyyden arvioinnissa on käytetty IMPERIA - hankkeessa kehitettyä merkittävyyden arviointimenetelmää. Arviointi perustuu vaikutuskohteen herkkyyden ja vaikutuksen muutoksen suuruuden analyysiin ja niiden pohjalta muodostettavaan johtopäätökseen vaikutuksen merkittävyydestä. Yhteysviranomainen pitää menetelmää asianmukaisena. Arviointiselostuksen liitteessä 1 on esitetty merkittävyyden arviointiin käytettävä kriteeristö vaikutustyypeittäin. Yhteysviranomainen toteaa, että todennäköisesti merkittävien ympäristövaikutusten esitystapa arviointiselostuksessa on osin vaikeasti hahmotettava. Arviointiselostuksen alkuosan tiivistelmästä puuttuu selkeä tieto eri vaikutustyyppien vaikutusten merkittävyydestä. Yhteisvaikutukset on tunnistettu, mutta niiden merkittävyyttä ei ole kaikilta osin esitetty.

Hankevaihtoehtojen vaikutusten vertailu on esitetty taulukkomuodossa vaikutustyypeittäin kuvaamalla vaikutuksen aiheuttaja sekä vaikutuksen merkittävyys. Tuulivoiman ja aurinkovoiman vaihtoehdoista sekä sähkönsiirron vaihtoehdoista on tehty erilliset taulukot. Kokonaisuudesta ei ole kuitenkaan esitetty selkeää koostettua yhteenvedoa tai johtopäätöstä siitä, mitkä ovat hankkeen merkittävimmät ympäristövaikutukset tai onko tarkasteltujen vaihtoehtojen osalta merkittäviä eroja.

Arviointiselostuksessa on kuvattu, miten hanke liittyy vaikutusalueen muihin hankkeisiin. Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen, maisemaan ja rakennettuun kulttuuriympäristöön, valo-olosuhteisiin, maa- ja kallioperään, pohjavesiin, pintavesiin, ilmastoon, ilmanlaatuun, ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen, liikenteeseen ja turvallisuuteen on arvioitu riittävästi ja

asianmukaisin menetelmin. Arkeologisten kulttuuriperintövaikutusten osalta on alueellisen vastuumuseon lausunnossa esitetty päivittämis- ja täydentämistarpeita, jotka on tarpeen ottaa huomioon jatkosuunnittelun yhteydessä. Muiden vaikutustyyppien arviointimenetelmistä esitetään tarkempia huomioita edempänä päätelmässä. Kaikista arvioitavista vaikutuksista on esitetty arviointiselostuksessa arvioinnin epävarmuudet sekä tarkasteltu lieventämiskeinoja.

Yhteysviranomaisen pitää tärkeänä hankkeen haitallisten vaikutusten ehkäisyä ja lieventämistä. Voimaloiden poiston ja voimaloiden siirtämisen tulee olla lievennyskeinona ensisijainen tapa tunnistettaessa lakisääteisiä tai ohjearvojen ylittäviä vaikutuksia, kuten meluvaikutuksia. Yhteysviranomaisen katsoo tärkeäksi, että arviointiselostuksessa eri vaikutustyyppien yhteydessä esitettyihin lievennyskeinoihin sitoudutaan ja niitä viedään käytäntöön hankkeen jatkosuunnittelussa.

Kuulemisen sekä yhteysviranomaisen oman tarkastelun yhteydessä hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnista on noussut esille joitain puutteita ja epävarmuustekijöitä, jotka tulee ottaa huomioon hankkeen jatkosuunnittelussa.

5 Yhteysviranomaisen johtopäätös hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista

5.1 Merkittävien vaikutusten rajaaminen ja käsittely

Arviointiselostuksessa tuuli- ja aurinkovoima-alueen osalta on tunnistettu suuria kielteisiä vaikutuksia pesimälinnustoon (erityisesti petolintuihin ja kanalintuihin) sekä ihmisten elinoloihin, asuinviihtyvyyteen, metsästykseseen ja virkistyskäyttöön. Ilmastoon on arvioitu kohdistuvan suuria positiivisia vaikutuksia. Sähkönsiirron osalta vaihtoehdon SVE2 vaikutukset kasvillisuuteen ja arvokkaiisiin luontokohteisiin, Natura-alueen suojeluperusteena olevaan liito-oravaan ja valtion suojelutarkoituksiin varattuun alueeseen on arvioitu suuriksi kielteisiksi.

Yhteysviranomaisen katsoo, että hankkeen merkittävät kielteiset vaikutukset kohdistuvat tuuli- ja aurinkovoimaloiden osalta linnustoon sekä ihmisten elinoloihin, asuinviihtyvyyteen, virkistyskäyttöön ja metsästykseseen. Tuulivoimavaihtoehtoissa maisemavaikutukset voivat muodostua paikallisesti merkittäviksi. Yhteysviranomaisen katsoo, että osassa hankevaihtoehtoista myös meluvaikutukset nousevat merkittäviksi. Sähkönsiirron osalta merkittävimmät kielteiset vaikutukset kohdistuvat kasvillisuuteen ja arvokkaiisiin luontokohteisiin, Natura-alueen suojeluperusteena olevaan liito-oravaan ja valtion suojelutarkoituksiin varattuun alueeseen.

Hankkeen ympäristövaikutusten arviointi sisältää epävarmuutta joidenkin vaikutustyyppien osalta, minkä takia ei voida poissulkea arvioitua suurempia vaikutuksia kasvillisuuden ja luontotyyppien sekä luontodirektiivin liitteen IV(a) -lajien osalta. Mikäli Kangaslammin hankkeessa tullaan edistämään sähkönsiirron osalta hankevaihtoehtoa SVE2, tulee Natura-arviointia täydentää lieventämistoimenpiteiden ja seurannan osalta.

Arviointiselostuksessa on esitetty maakohtaan kohdistuvien yhteisvaikutusten vuoksi lajille aiheutuvan kohtalaista haittaa. Yhteysviranomaisen pitää todennäköisenä, että

huomioiden tuulivoimaloiden ja sähkönsiirron yhteisvaikutukset, voi maakotkalle aiheutua merkittävä heikentävä vaikutus hankevaihtoehdoissa VE1A ja VE1B. Yhteysviranomaisen yhtyy arviointiselostuksen arvioon, jonka mukaan yhteisvaikutukset ekologisiin yhteyksiin muodostuvat suuriksi kielteisiksi reittivaihtoehdoissa SVE1 ja SVE2. Lisäksi yhteysviranomaisen arvioi, että maisemalliset yhteisvaikutukset voivat muodostua merkittäviksi hankkeen vaikutusalueen luoteis- ja pohjoisosissa.

Ilmastovaikutusten osalta yhteysviranomaisen pitää hankkeen kohtalaista positiivista vaikutusta realistisempaan arviona, koska hankkeella on myös kielteisiä vaikutuksia etenkin hiilinieluihin ja -varastoihin.

YVA-menettelyssä keskeistä on hankevaihtoehtojen vaikutusarvioiden vertailu.

Kangaslammin hankkeessa hankevaihtoehtojen ympäristövaikutusten väliset erot ilmenevät pääasiassa hankkeen laajuuden mukaan (voimaloiden määrä, sijainti ja mahdollinen aurinkovoima-alue). Pääsääntöisesti VE1-vaihtoehdoissa vaikutukset ovat suurimmat ja VE3-vaihtoehdossa vähäisimmät. VE1-vaihtoehdoissa voimaloita sijoittuu hankealueen pohjoisosaan, lähemmäs Puurokeidas-Häädetkeitaan Natura-alueiden kokonaisuutta ja muita seudulle suunniteltuja tuuli- ja aurinkovoimahankkeita. Vaihtoehdoissa VE2 voimalat sijoittuvat hankealueen keski- ja eteläosiin, ja vaihtoehdossa VE3 hankealueen eteläosaan. Aurinkovoiman toteuttaminen vaihtoehdoissa VE1B, VE2B ja VE3 lisää osaltaan vaikutusten määrää ja laajuutta. Yhteysviranomaisen katsoo hankevaihtoehdoilla VE1A ja VE1B olevan arviolta suurimmat haitalliset vaikutukset alueen luontoarvoihin. Yhteysviranomaisen kuitenkin painottaa, että hankkeen jatkosuunnittelussa tulee tehdä kaikkien hankevaihtoehtojen kohdalla voimalakohtaista tarkastelua hankkeen haitallisten luontovaikutusten vähentämiseksi. Sähkönsiirron reittivaihtoehtojen osalta yhteysviranomaisen yhtyy tehtyyn arvioon, että luontoon kohdistuvat haitallisimmat vaikutukset aiheutuvat vaihtoehdoista SVE1 ja SVE2. Sähkönsiirron vaihtoehdoista SVE3:lla on myös muiden vaikutustyyppien kannalta vähäisimmät vaikutukset.

Arviointiselostuksen, kuulemispalautteen ja oman tarkastelunsa perusteella yhteysviranomaisen esittää perusteltuna päätelmänään Kangaslammin tuuli- ja aurinkovoimahankkeen merkittävistä vaikutuksista seuraavaa.

5.2 Vaikutukset linnustoon

5.2.1 Aineistojen ja arviointien epävarmuuksia

Linnustoselvitysten osalta linnustoselvitysten kuvaus on epäselvä, mikä jättää epävarmuutta toteutettujen selvitysten riittävyden osalta. Sähkönsiirtoreittien osalta ei ole esitetty selvitysalueita. Muuttolinnustoselvitysten osalta on raportoinnissa tunnistettu epävarmuutena keväisen muutontarkkailun liian myöhäinen ajankohta, jota myös yhteysviranomaisen pitää arvioinnin laatua merkittävästi heikentävänä puutteena.

5.2.2 Metsäkanalinnut

Hankealueella on tunnistettu kaksi metson soidinta ja kaksi teeren merkittävää soidinta. Arvioinnissa on todettu hankkeen aiheuttavan metsäkanalinnuille häiriövaikutuksia mutta arviointi vaikutusten suuruudesta ja siten merkittävydestä on jäänyt esittämättä, mikä on selkeä puute. Yhteysviranomaisen toteaa, että Suomen ympäristökeskuksen julkaisemassa raportissa (Mäkelä & Salo 2023) metson ja teeren erittäin tärkeät soidinalueet sijoittuvat arvoluokkaan 2 (erityisen tärkeät kohteet) ja tärkeät alueet arvoluokkaan 3 (monimuotoisuutta turvaavat kohteet). Lisäksi huomionarvoista on, että tutkimustietojen mukaan metsäkanalinnut saattavat välttää tuulivoimalaa ympäröivää aluetta tai käyttää sitä vähemmän lisääntymisaikana (soidinajan lisäksi myös poikueaikaan liittyvä habitaatinvalinta) lajista riippuen n. 500–600 m säteellä ja metson tapauksessa jopa yli 1000 m säteellä (mm. Coppes ym. 2020). Edellä esitetyt on syytä ottaa huomioon voimalapaikkojen jatkosuunnittelussa ja täten yhteysviranomaisen yhtyy arvioinnissa esitettyyn lievennystoimeen voimaloiden siirtämisestä vähintään 800 metrin säteellä soidinpaikoista.

5.2.3 Petolinnut

Petolintujen lentotarkkailussa on tehty havaintoja useista petolintulajeista, joihin on arvioitu varovaisuusperiaatteen mukaisesti kohdistuvan kohtalaista haittaa törmäysriskistä sekä vähäistä haittaa elinympäristön häiriövaikutuksista. Edellä esitetty arvio vähäisistä vaikutuksista on arviointiselostuksessa perusteltu sillä, että alueen petolintulajisto on kohtuullisen tavanomaista vastaavien metsäisten seutujen lajistoa. Yhteysviranomaisen kuitenkin huomauttaa, että alueella on tehty havaintoja useista uhanalaisista päiväpetolinnuista ja huomioiden havaintojen määrä, voidaan hankkeen vaikutusalueella katsoa olevan merkitystä päiväpetolintujen elinympäristönä. Arvioinnin johtopäätöstä ei näin ollen voida pitää riittävästi perusteltuna.

Selvitysten perusteella hankealueella on tulkittu olevan erittäin uhanalaisen mehiläishaukan reviiri, joka on esitetty karttakuvin viranomaisliitteessä. Hankkeesta saattaa kohdistua mehiläishaukkaan törmäysvaikutusten lisäksi häiriövaikutusta, jonka osalta kokonaisarviointi on yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan jäänyt toteuttamatta. Yhteysviranomaisen painottaa, että koska mehiläishaukan pesän sijaintia ei ole saatu selvityksissä selville, tulee hankkeen jatkosuunnittelussa huomioida mehiläishaukan reviiriksi tulkittava alue voimaloiden ja sähkönsiirron sijoittelussa. Hankealueella on arvioitu mehiläishaukan lisäksi todennäköisesti pesivinä ampuhaukka ja kanahaukka. Selvityksissä on onnituttu varmistamaan hiirihaukan pesivän alueella.

Yhteysviranomaisen muistuttaa petolintujen osalta, että luonnonsuojelulain (9/2023) 70 § 3 momentin mukaan pesäpaikkauskollisten lajien pesän vahingoittaminen on kiellettyä myös lisääntymiskauden ulkopuolella, mikäli kyse on eläimen tekemästä pesästä, jota se käyttää toistuvasti. Tällaisia lajeja ovat esimerkiksi, hiirihaukka, kanahaukka, mehiläishaukka ja viirupöllö. Hankkeessa tulee varmistaa, ettei luonnonsuojelulain 70 § vastaisia vaikutuksia aiheudu, mikä voi vaatia lisäselvityksiä pesien paikantamiseksi. Tämä tulee huomioida myös sähkönsiirron tarkemmassa suunnittelussa.

Perusteltu päätelmä

27.5.2026

LVV-U/32798/2026

Julkinen

Hankealue sijoittuu maakotkareviirille. Maakotkan osalta vaikutustenarviointi on pääosin toteutettu Metsähallituksen ohjeiden mukaisesti. Yhteysviranomaisen korostaa Metsähallituksen lausuman mukaisesti huomioimaan elinympäristömallin osoittamaa koko reviiriä, jota maakotka hyödyntää säännöllisesti. Yhteysviranomaisen yhtyy tehtyyn arvioon, että hankevaihtoehdoista VE1A ja VE1B aiheutuu suuremmat kielteiset vaikutukset maakotkareviirille. Arvioinnin puutteena kuitenkin on, ettei sähkönsiirron ja aurinkovoiman osalta ole tehty arviota saalistuselinympäristöjen määrän vähenemisestä ja mahdollisista vaikutuksista reviirin elinkelpoisuuteen ja poikastuottoon, eikä hankkeen eri rakenteiden kokonaisvaikutuksia maakotkaan ole arvioitu. Esimerkiksi yhteisvaikutustenarvioinnissa on todettu Kangaslammin ja Takakangas-Pihlajaharjun tuulivoimahankkeiden aiheuttavan törmäysriskin 0,054 yks/vuosi ja saalistusalueen vähenevän 8 %, mutta sähkönsiirron ja aurinkovoiman vaikutuksia ei ole sisällytetty yhteisvaikutustarkasteluun. Lisäksi yhteisvaikutusten arvioinnissa ei ole huomioitu maakotkareviirille sijoittuvaa Pirttijärven aurinkovoimahanketta, eikä Haitinkankaan hankkeessa suunnitellun aurinkovoima-alueen sijoittumista samalle maakotkareviirille.

Yhteysviranomaisen yhtyy Metsähallituksen lausunnossaan toteamaan, että Kangaslammin tuulivoimahankkeen vaihtoehdoissa VE1A ja VE1B on yhdessä Takakangas-Pihlajaharjun tuulivoimahankkeen kanssa todennäköisesti merkittävä heikentävä vaikutus maakotkareviiriin ja hankevaihtoehdot VE2A/VE2B ja VE3 eivät todennäköisesti aiheuta merkittävää heikentävää vaikutusta reviirille. Hankkeen edetessä tulee kuitenkin vielä tarkastella sähkönsiirron aiheuttamia vaikutuksia maakotkareviirille.

5.2.4 Linnustollisesti arvokkaat alueet

Hankealueen lähimmät IBA-, FINIBA- ja MAALI-alueet on tunnistettu. Arvioinnissa on todettu hankealueen linnuston olevan varsin monipuolinen ja alueelta on rajattu linnustollisesti arvokkaaksi alueeksi Sarkinkeitaan kosteikot. Lisäksi hankealueen ulkopuolella sijaitsevalla Heinilammella on todettu olevan linnustollisia arvoja.

Yhteysviranomaisen toteaa, että linnustollisesti arvokkaisiin alueisiin kohdistuvien vaikutusten lieventämisessä tulee huomioida, ettei pelkästään alueen jättäminen rakentamisen ulkopuolelle ole välttämättä riittävä toimenpide, vaan ne tulee huomioida riittävine ja asianmukaisine suojavyöhykkeineen. Yhteysviranomaisen muistuttaa, että luonnonsuojelulain 70 §:1 momentin mukaan rauhoitetun eläinlajin tai sen pesien ja kehitysasteiden tahallinen vahingoittaminen tai häiritseminen, erityisesti pesimäkautena, on kiellettyä. Saman pykälän 5 momentin mukaan uusiutuvan energian tuotantolaitoksen rakentamisessa ja käytössä tapahtuvaa rauhoitetun lajin yksilön tappamista tai häiritsemistä ei kuitenkaan pidetä tahallisenä, jos rakentamisen ja toiminnan aikana on lieventävin toimenpitein asianmukaisesti pyritty estämään rauhoitetun lajin yksilöiden kuolema ja niihin kohdistuvat häiriöt.

Yhteysviranomaisen toteaa lainkohtaan liittyvän hallituksen esityksen (HE 41/2024) mukaisesti, että tärkeimpiä lieventämistoimia ovat tuulivoimaloiden sijoittaminen riittävän kauas tunnetuista suurten petolintujen reviireistä ja lintujen muuttolentoreiteiltä,

häiriöalttiiden lajien lisääntymispaikoista sekä rakentamisen ajoittaminen lisääntymisajan ulkopuolelle.

5.3 Vaikutukset kasvillisuuteen ja arvokkaisiin luontokohteisiin

Kasvillisuus selvitysten sijoittumista on havainnollistettu karttakuvin. Esitetyn perusteella yhteysviranomaisen katsoo selvitysreitit mukailleen pitkälti hankealueen olemassa olevaa tiestöä, minkä vuoksi laajojakin alueita on jäänyt kartoitusten ulkopuolelle eikä kaikkia voimala-alueita ole inventoitu. Yhteysviranomaisen katsoo edellä esitetyn voivan aiheuttaa jossain määrin epävarmuutta vaikutusten arvioinnin luotettavuuteen. Sähkönsiirtoreittiin liittyy sama epävarmuus. Lisäksi yhteysviranomaisen nostaa esille, että huhti- ja lokakuiset maastokäynnit sijoittuvat otollisimman kasvillisuus selvitysajankohdan ulkopuolelle.

Yhteysviranomaisen pitää tärkeänä, että voimalapaikkojen ja muiden rakenteiden jatko suunnittelussa kiinnitetään erityistä huomiota Ronokorpeen kohdistuviin vaikutuksiin. Yhteysviranomaisen kehottaa ylipäättään välttämään rakentamista oijttamattomille suoalueille tai niiden välittömään läheisyyteen.

Arvioinnin mukaan sähkönsiirtoreiteille SVE1 ja SVE2 sijoittuu useita huomionarvoisia luontokohteita, minkä vuoksi SVE1 on arvioitu aiheutuvan kohtalaista haittaa ja SVE2 suurta haittaa. Yhteysviranomaisen yhtyy tehtyyn arvioon, että reittivaihtoehdosta SVE2 aiheutuisi suuria haitallisia vaikutuksia. SVE1 reitille sijoittuu myös useita huomionarvoisia luontokohteita, jotka tulee huomioida reittien jatko suunnittelussa.

5.4 Vaikutukset Natura-alueisiin

5.4.1 Kaidatvedet Natura-alueen arviointi ja annetut lausunnot

Kaidatvedet Natura-alueeseen (FI0336005) kohdistuvia vaikutuksia on arvioitu luonnonsuojelulain 35 §:n mukaisessa arviointimenettelyssä. Lupa- ja valvontaviraston luonnonsuojeluviranomainen sekä Natura-alueen haltijana Metsähallituksen luontopalvelut ovat antaneet Natura-arvioinnista lausuntonsa, joiden johtopäätökset ovat pääpiirteissään esitetty seuraavassa. Natura-arviointilausuntojen julkiset versiot ovat kokonaisuudessaan tämän perustellun päätelmän liitteinä 1 ja 2.

Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan mukaan toimivaltaiset viranomaiset voivat antaa hyväksyntänsä suunnitelmalle tai hankkeelle vasta varmistuttuaan siitä, ettei suunnitelma tai hanke vaikuta kyseisen Natura-alueen koskemattomuuteen. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että hankkeelle voi myöntää luvan tai suunnitelman hyväksyä vain, kun Natura-alueen suojeluperusteena oleviin luontoarvoihin kohdistuvat merkittävästi heikentävät vaikutukset ovat poissuljettuja (LSL 39 §).

Sähkönsiirron reittivaihtoehdon SVE2 on todettu Natura-arvioinnissa aiheuttavan todennäköisesti merkittävää haittaa Natura-alueen suojeluperusteena olevaan liito-oravaan katkaisemalla ja siirtämällä liito-oravan kulkureittejä. Lupa- ja valvontavirasto

toteaa, että Natura-arvioinnissa esitetyt lievennystoimenpiteet eivät anna edellytyksiä merkittävien heikentävien vaikutusten poissulkemiseen. Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että mikäli Kangaslammin hankkeessa tullaan edistämään sähkönsiirron osalta hankevaihtoehtoa SVE2, tulee Natura-arviointia täydentää lieventämistoimenpiteiden ja seurannan osalta.

Metsähallituksen lausunnon mukaan Natura-arviointi on kokonaisuutena tehty pääosin asianmukaisesti, ja siinä on tarkasteltu oikeita suojeluperusteita, eli alueen luontotyyppiä sekä liito-oravaa. Metsähallitus katsoo, ettei hankkeella todennäköisesti ole merkittäviä haitallisia vaikutuksia Kaitojenvesien Natura-alueen luontotyyppiin. Arvioitaessa vaikutusta liito-oravan esiintymiseen Kaitojenvesien Natura-alueella arviointiin liittyy Metsähallituksen näkemyksen mukaan merkittävää epävarmuutta, koska liito-oravan esiintymisestä Riuttas- ja Savajärvien länsipuolella sekä Natura-alueen eteläosissa ei ole yksityiskohtaista tietoa. Mikäli liito-orava esiintyy Natura-alueen eteläosissa, tulee hankkeen toteuttaminen heikentämään arvioitua laajemmin lajin esiintymistä Natura-alueen eteläosissa. Metsähallituksen mukaan hankkeesta aiheutuvat merkittävät haitalliset vaikutukset liito-oravan tunnistettuun kulkuyhteyteen Riuttasjärven länsipuolella voidaan todennäköisesti estää toteuttamalla voimajohtoalueelle viherkäytävä, joka turvaa lajin liikkumisen. Lisäksi Metsähallitus pitää arvioinnin puutteena sitä, että hankkeen toteuttaminen 110 kV voimajohdolla esitetään vaikutusten lievennyskeinona arvioitavan hankevaihtoehdon sijaan.

5.5 Vaikutukset luonnonsuojelualueisiin

Voimajohtoreitti SVE2 sijoittuu noin 500 metrin matkalta valtion suojelutarkoituksiin varatulle alueelle Kaidatvedet. Suojelualueet tulkitaan luontokohteiden arvoluokittelussa arvoluokkaan yksi ja yhteysviranomaisen katsoo, että kohteen ominaispiirteiden turvaamiseksi tulee alue jättää rakentamisen ulkopuolelle. Yhteysviranomaisen yhtyy Metsähallituksen lausunnossaan esittämään näkemykseen, että sähkönsiirtoreitti SVE2 heikentäisi merkittävästi Kaitavesi-kiinteistön luontoarvoja. Lisäksi yhteysviranomaisen nostaa esiin, että alue on osoitettu Pirkanmaan maakuntakaavassa kaavamerkillä S. Suojelumääräyksissä todetaan, ettei alueella saa ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin, jotka saattavat vaarantaa alueen suojeluarvoja.

5.6 Vaikutukset luontodirektiivin liitteen IV a lajistoon

5.6.1 Vaikutukset viitasammakkoon ja liito-oravaan

Hankealueelta on selvityksissä paikannettu useampi viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikka. Yhteysviranomaisen pitää puutteena, ettei sähkönsiirtoreiteillä ole tehty viitasammakkoselvityksiä, vaikka reiteillä on selvityksissä todettu olevan viitasammakolle soveltuvia elinympäristöjä. Sähkönsiirtoreiteiltä on havaittu yksi liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikaksi tulkittu alue ja tunnistettu useampia liito-oraville soveltuvia kulkureittejä. Tehtyjen selvitysten perusteella jää epäselväksi, ovatko jotkin liito-oravalle ja viitasammakolle soveltuvat elinympäristöt jääneet kartoittamatta. Selvitysraportin

reittikarttaan perustuen yhteysviranomaisen tulkinnan mukaan selvitysreitti näyttää seuranneen pääosin olemassa olevia teitä, minkä vuoksi myös laajoja alueita on voinut jäädä kartoitusten ulkopuolelle.

Sähkönsiirtoreittien on arvioitu aiheuttavan kohtalaista haittaa alueen ekologisille yhteyksille, erityisesti liito-oravan kulkuyhteyksien heikkenemisen vuoksi. Kangaslammin voimajohtovaihtoehtoista SVE1 ja SVE2 on arvioitu aiheutuvan alueen muiden voimajohtohankkeiden kanssa suuria kielteisiä vaikutuksia ekologisiin yhteyksiin liito-oravien kulkuyhteyksien heikkenemisen ja liikkumisen vaikeutumisen takia. Yhteysviranomaisen yhtyy tehtyyn arvioon ja korostaa, että erityisesti vaihtoehtojen SVE1 ja SVE2 osalta hankkeen jatkosuunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota liito-oravan kulkuyhteyksiin kohdistuvien merkittävien vaikutusten lieventämiseen. Jatkosuunnittelussa tulee tehdä tarkempi suunnitelma lievennystoimista ja suunnitelma tulee viedä käytäntöön.

Yhteysviranomaisen nostaa esiin liito-oravan ja viitasammakon osalta, että todetut lisääntymis- ja levähdyspaikan kohteet tulee asiaankuuluvasti ottaa huomioon hankkeen jatkosuunnittelussa, jotta luonnonsuojelulain 78 §:n säännöksiä ei rikottaisi. Mikäli heikentäviä vaikutuksia ei kuitenkaan voida poissulkea, hanke ei voi edetä esitetyn mukaisesti ilman luonnonsuojelulain 83 §:n mukaista poikkeuslupaa, jonka edellytyksistä säädetään samassa pykälässä.

5.6.2 Vaikutukset suurpetoihin

Yhteysviranomaisen katsoo, että suurpetolajien osalta esitettyyn arviointiin sisältyy epävarmuustekijöitä, joista merkittävin on arvioinnin pohjana käytetyn aineiston heikko laatu ja riittävyys. Vain eri vuodenaikoihin ajoittuvalla riittävän pitkän aikajakson kattavalla eri menetelmiä hyödyntävällä tarkastelulla (havaintorekisteritiedot, lumijälkilaskennat, riistakameraseuranta, muut maastoseurannat ym.) voidaan saada luotettava käsitys jonkin alueen merkityksestä suurpetojen elinalueena. Tässä hankkeessa suurpetojen osalta ei ole toteutettu kohdennettuja maastoselvityksiä. Yhteysviranomaisen katsoo, että esitetyn aineiston perusteella on saatu ainoastaan karkea käsitys hankealueen ja vaikutuspiirin merkityksestä näiden lajien elinympäristönä.

Suurpedoille on arvioitu kohdistuvan kohtalaisen kielteistä haittaa ja hankevaihtoehdossa VE1B mahdollisesti jopa suuren kielteinen. Arvioinnin mukaan hankkeesta aiheutuvia suuria vaikutuksia ei voida arvioida suoraan, sillä alueella ei ole tiedossa suurpetojen lisääntymis- ja levähdyspaikkoja. Yhteysviranomaisen toteaa erityisesti ilveksen osalta, ettei esitettyyn arviointiin liittyvien epävarmuuksien vuoksi voida poissulkea sitä mahdollisuutta, etteikö hankealueella voisi sijaita ilveksen toistuvassa käytössä olevia pesäalueita. Näin ollen myöskään hankkeesta aiheutuvia luonnonsuojelulain 78 §:n vastaisia vaikutuksia ei ilveksen osalta voida kokonaan poissulkea.

5.7 Vaikutukset ihmisten elinoloihin, viihtyvyyteen ja virkistyskäyttöön

Vaikutukset asumisviihtyisyyteen arvioitiin tuulivoiman ja aurinkovoiman hankevaihtoehdoissa VE1A, VE1B, VE2A, VE2B suureksi kielteiseksi ja vaihtoehdossa VE3 kohtalaiseksi. Virkistyskäytön osalta vaihtoehdot VE1B ja VE2B ja metsästyksen osalta vaihtoehdot VE1A, VE1B ja VE2B arvioitiin vaikutusten arvioinnissa suuriksi kielteisiksi. Vaikutukset ihmisten terveyteen ja turvallisuuteen arvioitiin kohtalaisiksi kielteisiksi. Tuulivoimaloiden asumisviihtyisyyteen kohdistuvista vaikutuksista merkittävimpiä ovat maisemassa, äänimaisemassa ja valo-olosuhteissa tapahtuvat muutokset. Aurinkovoiman vaikutukset ihmisen terveyteen ja elinoloihin ilmenevät maankäytön osalta siten, että aurinkovoima-alueet poistuvat pääosin virkistyskäytöstä. Arviointiselostuksen mukaan aurinkovoima-alue mahdollisesti aidataan osittain tai kokonaan.

Yhteysviranomaisen pitää arviointiselostuksen edellä todettuja ihmisiin kohdistuvien vaikutusten merkittävyyden arviointeja oikeansuuntaisina. Arvioinnissa on huomioitu asukaskyselyn tulokset ja metsästyseurojen haastattelut. Yhteysviranomaisen arviointiselostuksesta saama kuulemispalaute tukee ihmisiin kohdistuvien vaikutusten merkittävyyden tulkintaa.

Arviointiselostuksen mukaan hankealueelle sijoittuu kaksi lomarakennusta ja neljä tunteamatonta rakennusta ja hankkeesta vastaavan on esitetty tehneen sopimuksen yhden lomarakennuksen käyttötarkoituksen muuttamiseksi ja neuvottelevan toisen lomarakennuksen omistajan kanssa käyttötarkoituksen muutoksesta. Yhteysviranomaisen muistuttaa, että vaikutukset on arvioitava rakennusten virallinen käyttötarkoitus huomioiden, eikä arvioinneissa voida ennakoida niiden käyttötarkoituksen muutosta.

Kuulemispalautteessa on nostettu esiin hankealueella sijaitseva Kangaslammentie, jota hyödynnetään eri kiinteistöille pääsemiseen. Yhteysviranomaisen toteaa, että vaikutukset kiinteistöjen turvalliseen käyttömahdollisuuteen tulee huomioida osana hankkeen suunnittelua.

Sähkönsiirtovaihtoehtojen osalta vaikutukset asumisviihtyisyyteen arvioidaan kohtalaiseksi kielteiseksi vaihtoehdossa SVE1 ja SVE2 ja vähäiseksi vaihtoehdossa SVE3. Vaihtoehdon SVE2 kohdalla myös virkistyskäyttöön kohdistuvat vaikutukset ovat kohtalaisen kielteiset. Voimajohtoreitti SVE1 sijoittuu haja-asutuksen alueelle Majajärven läheisyydessä ja Pihlajankylän alueella. Voimajohtoreitti SVE2 sijoittuu lähelle Parkanon taajamaa ja täten lähemmäs vakituista asutusta ja virkistysreittejä. Vaihtoehdon SVE3 vaikutusalueella sijaitsee vähiten asutusta.

Kuulemispalautteessa ja asukaskyselyssä hanke herättää huolta erityisesti läheisten kylien asukkaiden keskuudessa. Myös metsästyksen harrastajilta on tullut kriittistä palautetta. Saadussa palautteessa näkyy huoli siitä, että hankkeen rakentaminen heikentää lähiympäristön viihtyisyyttä, maisemaa, virkistyskäyttömahdollisuuksia ja arvostusta asuinalueena. Palautteissa mainitaan myös huoli yhteisön tulevaisuudesta ja kylien hiljenemisestä. Yli puolet asukaskyselyyn vastanneista asukkaista kertoi liikkuvansa säännöllisesti Kangaslammin suunnitelluilla tuulivoima-alueilla ja sähkönsiirtoreittien

alueilla. Hankealue ja sen ympäristö on tärkeä metsästykselle, marjastukselle, sienestykselle, ulkoilulle ja luonnonrauhan kokemiselle. Tärkeitä alueita kyselyyn vastanneille ja mielipiteen lähettäneille olivat esimerkiksi Kangaslampi, Vuorijärvi, Kovesjoki, Lapinneva, Kotojärvi, Riuttasjärvi, Häädetkeitaan luonnonpuisto, Pihinari, Kuivasjärvi ja Parkanon keskusta.

Palautteista nousee esiin myös huoli Kangaslammin tuuli- ja aurinkovoimahankkeen vaikutuksista luontoon. Häädetkeitaan luonnonpuisto ja Natura-alueet mainitaan toistuvasti. Sähkönsiirron linjaukset nähdään yhtä lailla merkittävänä uhkana alueen luonnolle, ihmisille ja elinympäristölle kuin itse tuulivoimalatkin.

Arviointiselostuksessa esitetyt lieventämiskeinot, kuten tiedottaminen ja keskustelu metsästysseurojen kanssa ovat yhteysviranomaisen mielestä kannatettavia, mutta melko yleisluontoisia merkittävien haitallisten vaikutusten lieventämiseksi. Saapuneiden mielipiteiden ja asukaskyselyn tulosten perusteella hankkeesta vastaavan on syytä jatkossa panostaa osallisuuteen ja avoimeen vuoropuheluun enemmän. Asukaskyselyssä ja saapuneissa mielipiteissä esitettyjä toiveita ja huomioita kannattaa ottaa mahdollisuuksien mukaan huomioon hankkeen suunnittelussa.

5.7.1 Melu- ja välkevaikutukset

Tuulivoimaloiden toiminnasta aiheutuvaa melun leviämistä on mallinnettu laskentastandardin mukaisesti noudattaen ympäristöministeriön mallinnusohjeistusta. Aurinkovoiman, voimajohtojen sekä niiden ja tuulivoimaloiden rakentamiseen liittyvien melutarkastelujen ja arvioinnin osalta arviointiselostusta voidaan pitää riittävänä.

Pienitaajuisen melun osalta reseptoripisteet on valittu mallinnukseen perustuen ja valintoja voidaan pitää oikeina ja lukumäärää riittävänä. Julkisivujen ääneneristävyytenä on pienitaajuisen melun tarkastelussa käytetty kaikkien asuinrakennusten kohdalla ns. Anojanssi-projektin (TuAMK 2019) mukaisia pientalojen tilastollista ääneneristävyyttä. Yhteysviranomaisen nostaa esiin, että alueen reseptoripisteistä yli puolet on loma-asumiseen tarkoitettuja rakennuksia. Loma-asuntojen osalta olisi tarkastelussa tullut käyttää samassa selvityksessä esitettyjä arvoja loma-asunnoille.

Melumallinnuksen tuloksissa on todettu ohjearvojen ylityksiä joidenkin asuin- ja lomarakennusten kohdilla. Vaihtoehtojen VE1A ja B sekä VE2A ja B toteuttaminen vaativat melulle altistuvien asuinrakennusten käyttötarkoituksen muutosta. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että voimaloiden sijoittaminen on syytä tehdä niin, että lähtökohtaisesti käyttötarkoituksen muutoksille ei ole tarvetta. Ohjearvojen ylitysten lisäksi melutasot ovat mallinnusten mukaan ohjearvon tasalla tai hyvin lähellä ohjearvoa ($\geq 38,6$ dB) useiden (TV1= 6 rak., TV2 = 12 rak., TV3 = 3 rak.) altistuvien kohteiden kohdalla, vaikka laskennassa on huomioitu tuulivoimalan lavan sahalaidoitus. Vaikka ohjearvot nimellisesti edellä mainituissa kohteissa alittuvat, on riski ohjearvojen ylittymiseen tai asukkaiden kokemaan häiriöön olemassa.

Perusteltu päätelmä

27.5.2026

LVV-U/32798/2026

Julkinen

Arviointiselostuksessa tuulivoimalavaihtoehtojen meluvaikutus on arvioitu kohtalaiseksi kielteiseksi vaihtoehdon VE1A ja B osalta ja vähäiseksi vaihtoehtojen VE2 A ja B osalta. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan meluvaikutuksia koskeva arvio on alimitoitettu. Vaihtoehdossa TV1 ohjearvot ylittyvät kolmessa altistuvassa kohteessa ja useissa kohteissa (6) ollaan lähellä ohjearvojen ylitystä. Tämän takia vaikutusarvion tulisi olla suuri kielteinen. Vaihtoehdossa TV2 ohjearvot ylittyvät yhdessä altistuvassa kohteessa, mutta useissa kohteissa (12) ollaan lähellä ohjearvojen ylitystä. Tämän takia vaikutusarvion tulisi olla kohtalainen kielteinen. Vaihtoehdon TV3 osalta vaikutusta voidaan pitää vähäisenä kielteisenä, kuten arviointiselostuksessa on arvioitu.

Hankkeesta vastaava käy ohjearvojen ylittävien kiinteistöjen omistajien kanssa neuvotteluja rakennusten käyttötarkoituksen muuttamisesta, jolloin ohjearvot eivät niitä enää koske. Käyttötarkoituksen muutosten käsittelyn tulee olla saatettu loppuun ennen kaava- tai rakennuslupakäsittelyjä. Muutoin hankealueella sijaitsevat asuintalot tulee huomioida nykyisen hyväksytyyn käyttötarkoituksensa mukaisesti, eikä tuulivoimaloita tule sijoittaa niin, että melun raja-arvot tai toimenpiderajat näissä kohteissa ylittyvät.

Yhteysviranomainen toteaa, että jatkosuunnittelussa melu- ja välkevaikutusten osalta on syytä noudattaa varovaisuusperiaatetta. Nyt melumallinnuksessa on käytetty sahalaitaista voimalatyyppejä, joten jatkossa on huomioitava rakennuslupavaiheen voimalatyyppien ominaisuudet siten, että meluvaikutukset edelleen pysyvät arvioiduissa rajoissa. Mikäli voimalatyyppiin tai niiden lähtömelutasoon tulee oleellisia muutoksia rakennuslupavaiheessa, tulee melu- ja välkemallinnukset tarkistaa ennen rakennusluvan myöntämistä toteutettavalle voimalatyypeille. Mikäli vaikutukset poikkeavat rakennuslupavaiheessa arviointiselostuksessa esitetystä, lupaviranomaisen tulee pyytää yhteysviranomaiselta arvio ympäristövaikutusten arviointimenettelyn ajantasaisuudesta YVA-lain 27 §:n mukaisesti ennen lupapäätösten tekemistä. Mikäli toiminnan aikana havaitaan häiritsevää melua, tulee meluvaikutusten havainnollistamiseksi ja arvioimiseksi toteuttaa tarvittavat melumittaukset.

5.8 Vaikutukset maisemaan

Tuuli- ja aurinkovoimahankkeen vaihtoehdoilla VE1A ja B sekä vaihtoehdoilla VE2A ja B arvioidaan olevan kohtalaisia kielteisiä vaikutuksia maisemaan ja rakennettuun kulttuuriympäristöön. Vaihtoehdossa VE3 vaikutukset arvioidaan vähäisiksi. Hankevaihtoehtojen TV1 ja TV2 välinen ero on melko pieni, ja eroavuus on havaittavissa pääsääntöisesti tuulivoima-alueen pohjoispuolella, jossa vaihtoehdossa TV2 sijaitsee vähemmän voimaloita. Kaikissa sähkönsiirtoreittien vaihtoehdoissa vaikutukset maisemaan ja rakennettuun kulttuurimaisemaan ovat vähäiset.

Yhteysviranomainen yhtyy maisemavaikutuksista tehtyyn arvioon, mutta arvioi, että tuulivoimavaihtoehdossa maisemavaikutukset voivat muodostua paikallisesti merkittäviksi. Merkittävimmät vaikutukset voimaloiden lähialueella muodostuvat avoimille suo-, vesi- ja peltoalueille sekä läheisimmille asuinalueille erityisesti Vatulankylään, Lapinkylään ja Laksonkylään. Suorien, maisemaan kohdistuvien visuaalisten vaikutusten ohella maisemamuutos aiheuttaa välillisesti vaikutuksia paikallisten ihmisten

arkimaisemaan, vapaa-ajan maiseman kokemiseen ja lähivaikutusalueen virkistysmaisemaan. Kotojärven, Kovesjärven ja Vuorijärven rannoilla on loma-asutusta, ja Kovesjärvellä myös yksittäisiä vakituisia asuinrakennuksia, joiden rannoille voimaloita näkyisi näkymäalueanalyysin mukaan. Myös Parkanon taajamaan Kirkkojärvelle voimaloita näkyisi. Hankkeen asukaskyselyn mukaan moni lähiympäristön asukas liikkuu säännöllisesti hankealueen metsissä, jolloin aurinkopaneelialueen lähellä liikkua, etenkin Kangaslammin varrella, virkistysmaiseman kokemus muuttuu. Aurinkopaneelialueiden välittömään läheisyyteen ei sijoitu asutusta, mutta noin 900 metrin etäisyydellä Kotojärven läheisyydessä on vapaa-ajan asutusta. Yhteysviranomaisen toteaa, että paneelialueen vaikutukset vapaa-ajan asutuksen maisemassa ovat jääneet arvioimatta ja jatkossa tulee varmistua niiden aiheuttamien vaikutusten riittävästä huomioimisesta.

Maiseman arvokohteiden osalta yhteysviranomaisen katsoo, että arviointiselostuksessa on tunnistettu arvokkaat kulttuuriympäristöt ja maisema-alueet sekä arvioitu hankkeen vaikutuksia niihin oikeasuuntaisesti.

5.8.1 Yhteisvaikutukset maisemaan

Yhteysviranomaisen toteaa, että maisemalliset yhteisvaikutukset voivat muodostua Kangaslammin hankkeessa merkittäviksi, jos Haitinkankaan ja Takakangas-Pihlajanharjun tuulivoimahankkeet toteutuvat suunnitellussa mittakaavassa. Eniten merkittäviä yhteisvaikutuksia muiden hankkeiden kanssa syntyy luoteessa ja pohjoisessa Kangaslammin, Haitinkankaan ja Takakangas-Pihlajanharjun tuulivoima-alueiden välisillä avoimilla suoalueilla ja järvillä. Näitä ovat Häädetkeitaan ja Puurokeidas-Hannankeitaan Natura-alueet sekä Ojajärvi, Kovesjärvi ja Vuorijärvi. Arviointiselostuksen mukaan voimaloita näkyy samassa katselupisteessä kahdessa tai kolmessa eri suunnassa. Maisemaan jää vähemmän katselusuuntia ja järvi- tai avosuomaisemaa, jossa ei näy ihmisen aiheuttama muutos. Luonnontilaisissa suomalaisissa maiseman luonne muuttuu, ja muutos voi olla selostuksen mukaan osalla alueita suurta yhteisvaikutusten myötä. Yhteysviranomaisen toteaa, että väliin jäävä Häädetkeitaan suojelualuekokonaisuus on erämaisena ja luonnontilaisena alueena maisemaltaan herkkä, jonka vuoksi yhteisvaikutukset voivat muodostua merkittäviksi. Merkittäviä vaikutuksia voi kohdistua myös Ojajärvelle ja Kovesjärvelle, joissa on loma-asutuksen lisäksi myös vakituista asutusta. Näissä paikoissa ihmisten arki- ja virkistysmaisema muuttuu.

Vaihtoehtojen vertailun osalta arviointiselostuksessa todetaan, että pohjois- ja luoteisakselilla erityisesti Kangaslammin vaihtoehdon TV3 osuus yhteisvaikutusten muodostumisessa on vähäisempää kuin vaihtoehdoissa TV1 ja TV2, sillä voimaloita on vähemmän sekä etäisyydet avosuo- ja järviolueille ovat pidemmät. Yhteysviranomaisen yhtyy huomioon.

5.9 Muut ympäristövaikutukset

Vaikutukset pintavesiin

Yhteisviranomaisen arviointiohjelmalausunnossa esittämät asiat pintavesien osalta on huomioitu riittävällä tasolla arviointiselostuksessa. Aurinkovoimahankkeen kuivatustarvetta kuten kunnostusojitusten tai uusien ojien tarve ei ilmene selostuksesta selkeästi. Yhteisviranomaisen muistuttaa, että muusta kuin vähäisestä ojituksesta on tehtävä ojitusilmoitus. Jatkosuunnittelussa on tärkeää huomioida myös vesiensuojelurakenteiden suunnittelu taimenvesistöjen suuntaan. Lupa- ja valvontavirastolle tulee tehdä lausuntopyyntö koskien ojituksia ja rakennustöitä pienvesien välittömässä läheisyydessä.

Yhteisviranomaisen kehottaa huomioimaan metsätaloudelle herkäät vesistöt -aineiston (julkaistu 2025), jossa pohjoinen sekä eteläinen Kangaslammi on tunnistettu metsätaloustoimenpiteille herkäksi vesistöksi niiden pitkän viiptymän sekä happiongelmiin vuoksi. Vaikka Kangaslammit eivät ole määritelty vesienhoidon suunnittelussa vesimuodostumiksi, kaikkia pintavesiä koskevat vesien ja merenhoidon järjestämiseksi laaditun lain tavoitteet vesien hyvän tilan saavuttamisesta sekä heikentämisen estämisestä. Jatkosuunnittelussa on tarpeen huomioida tuulivoima-alueelta TV12 muodostuva kuormitus ja estää sen heikentävä vaikutus Kangaslammissa. Tuulivoima-alueelta on lyhyt ja suora yhteys pohjoisempaan Kangaslammeen ojitusojan kautta.

Pilaantuneet maat

Yhteisviranomaisen toteaa, että vaihtoehdoissa VE1A ja VE1B tuulivoimalan numero 10 alueelle johtava uusi tie sekä sisäinen maakaapelointi on merkitty Parkanon kaatopaikan alueelle ja huomauttaa, että suljetun kaatopaikan alueella voi sijaita pilaantuneita maa-aineksia. Kaatopaikkarakenteiden alueelle suunniteltavat maankaivutyöt voivat johtaa mahdollisesti myös pilaantuneen maaperän puhdistamis- ja pintarakenteiden kunnostamistarpeisiin niiltä osin kuin rakenteet rikkoutuvat. Yhteisviranomaisen toteaa, että kaatopaikan alueelle ei tulisi kohdentaa rakentamista ja tuulivoimalan numero 10 alueelle johtava uusi tie sekä sisäinen maakaapelointi tulisi ohjata kaatopaikan vaikutusalueen ulkopuolelle.

Pilaantuneista maa-aineksista mahdollisesti muodostuvien vaikutusten merkittävyyden arviointia varten tarvittavien MATTI-kohteiden tarkemmat tiedot sekä kohteisiin liittyvät asiakirjat voi tiedustella Lupa- ja valvontaviraston kirjaamosta tietopyynnöllä.

6 Hankkeen edellyttämät suunnitelmat ja luvat sekä arvioinnin huomioon ottaminen lupamenettelyssä ja luvassa

6.1 Hankkeen edellyttämät suunnitelmat ja luvat

Ojitusilmoitus

Perusteltu päätelmä

27.5.2026

LVV-U/32798/2026

Julkinen

Mikäli hankkeeseen liittyy muita kuin vähäisiksi katsottavia ojituksia, Lupa- ja valvontavirastolle tulee tehdä vesilain (587/2011) 5. luvun 6 §:n mukainen ojitusilmoitus. Ilmoitus on tehtävä vähintään 60 vuorokautta ennen ojitukseen ryhtymistä. Lupa- ja valvontavirasto antaa ojitusilmoituksesta lausunnon, jossa mm. arvioidaan tarve vesilain mukaiseen lupaan.

Lunastuslupa

Hankkeen edellyttämien lupien esittelyssä on tunnistettu lunastuslain (603/1977) mukainen voimajohtoalueen lunastuslupa. Lisäksi laki eräiden ympäristön käyttöön vaikuttavien hankkeiden lunastusluvasta (768/2004) eli ns. lunastuslupalaki liittyy oleellisesti arviointiselostuksen sähkönsiirron ympäristövaikutuksiin. Lunastuslupalain soveltamisalaan kuuluvien energiansiirtohankkeiden lunastuslupiin voidaan liittää määräyksiä merkittävien ympäristövaikutusten rajoittamisesta (Laki eräiden ympäristön käyttöön vaikuttavien hankkeiden lunastusluvasta, 4 §). Lupa- ja valvontavirasto esittää lunastuslupahakemuksesta annettavasta lausunnossa lupaviranomaiselle näkemyksensä lunastuslupaan liitettävistä lupamääräyksistä. Lupamääräysten laatimisessa hyödynnetään perustellussa päätelmässä esitettyjä muutos-, lievennys- tai jatkoselvitystarpeita.

Tässä hankkeessa oleellisimpiin lieventämistoimenpiteisiin kuuluu arvokkaisiin luontoalueisiin ja ekologiisiin yhteyksiin, erityisesti Kaidatvedet Natura-alueen suojeluperusteisen liito-oravan kulkuyhteyksiin kohdistuvien vaikutusten lieventäminen reittivaihtoehdolla SVE2. Lupa- ja valvontavirasto myös valvoo lunastusluvassa ympäristön turvaamiseksi annettujen määräysten noudattamista. Lunastuslupalaki on syytä huomioida sähkönsiirron jatkosuunnittelussa.

6.2 Arvioinnin huomioon ottaminen lupamenettelyssä ja luvassa

Hanketta koskevaan lupahakemukseen on liitettävä arviointiselostus ja tämä yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä. Lupaviranomaisen on varmistettava, että perusteltu päätelmä on ajan tasalla lupa-asiaa ratkaistaessa. Hankkeesta vastaava voi tarvittaessa pyytää ennen lupa-asian vireille tuloa yhteysviranomaista esittämään näkemyksensä perustellun päätelmän ajantasaisuudesta. Ajantasaistamisen tarvetta voidaan joutua tarkastelemaan esimerkiksi, jos hanke on muuttunut tai arvioinnista on kulunut pitkä aika.

Lupaviranomainen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen eikä tehdä muuta siihen rinnastettavaa päätöstä ennen kuin se on saanut käyttöönsä arviointiselostuksen ja perustellun päätelmän. Lupapäätökseen on sisällytettävä perusteltu päätelmä, ja siinä on asianmukaisesti otettava huomioon arviointiselostusta koskevien kuulemisten tulokset. Päätöksestä on käytävä ilmi, miten arviointiselostus ja perusteltu päätelmä on otettu huomioon. Lupalaeissa on lisäksi tarkemmat säännökset ympäristövaikutusten arviointimenettelyn huomioon ottamisesta.

7 Perustellun päätelmän toimittaminen ja siitä tiedottaminen

Yhteysviranomainen toimittaa perustellun päätelmän sekä kopiot arviointiselostuksesta saamistaan lausunnoista ja mielipiteistä hankkeesta vastaavalle.

Perusteltu päätelmä toimitetaan tiedoksi hanketta käsitteleville viranomaisille, vaikutusalueen kunnille, maakuntien liitoille ja muille asianomaisille viranomaisille.

Perusteltu päätelmä annetaan tiedoksi julkisella kuulutuksella YVA-lain 23 §:n mukaisesti. Lisäksi perusteltu päätelmä sekä saadut lausunnot ovat nähtävillä ymparisto.fi-palvelussa osoitteessa: www.ymparisto.fi/Kangaslammin-tuuli-ja-aurinkovoimahanke-YVA.

8 Suoritemaksu, sen määräytyminen ja maksua koskeva oikaisumahdollisuus

Suoritemaksu on 13 400 euroa.

Yhteysviranomaisen perustellusta päätelmästä perittävä maksu on määritelty hankkeen vaatiman työmäärän mukaisesti (14–23 henkilötyöpäivää). Maksu määräytyy Lupa- ja valvontaviraston maksuista annetun asetuksen perusteella.

Natura lausunnon suoritemaksu: 1328 euroa.

Luonnonsuojelulain 35 §:ssä tarkoitettu Natura-arviointia koskeva lausunto on Lupa- ja valvontaviraston maksullisista suoritteista vuonna 2026 annetun valtioneuvoston asetuksen (1177/2025) liitteen mukaan maksullinen julkisoikeudellinen suorite, josta Lupa- ja valvontavirasto perii ajankäyttöön perustuvan maksun (83 euroa/tunti).

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että perustellusta päätelmästä tai Natura lausunnosta perittävän maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua Lupa- ja valvontavirastosta kuuden kuukauden kuluessa tämän perustellun päätelmän antamispäivästä.

9 Sovelletut säännökset

- Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017) 19 ja 23 §
- Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017) 4 §
- Valtion maksuperustelaki (150/1992) 8 §
- Valtioneuvoston asetus (1177/2025) Lupa- ja valvontaviraston maksullisista suoritteista vuonna 2026.

Perustellun päätelmän valmisteluun ovat osallistuneet seuraavat Lupa- ja valvontaviraston asiantuntijat ympäristöosastolta: Aino Niemi, Heta Narumo, Anne Mäkynen, Päivi Karhunen, Tuuli Hankaankorpi, Nina Nenonen, Anna-Kaisa Puhakka, Hannu Niukkanen, Larri Liikonen ja Soili Ingelin.

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitelty ylitarkastaja Elina Paulus ja ratkaissut ylitarkastaja Minna Takalo.

Liitteet

Liite 1: Lupa- ja valvontaviraston lausunto Natura-arvioinnista, Kaidatvedet

Liite 2: Metsähallituksen lausunto Natura-arvioinnista, Kaidatvedet

Liite 3: Maksua koskeva oikaisuvaatimusosoitus (vain hankkeesta vastaavalle)

Jakelu

Pohjan Voima Oy

FCG Rakennettu Ympäristö Oy

Tiedoksi

Lausunnon antajat (sähköisesti)

Lupa- ja valvontavirasto

Postiosoite: PL 20, 13035 LVV

Puhelinvaihde: 0295 254 000

kirjaamo@lvv.fi | lvv.fi

Tämä asiakirja LVV-U/32798/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LVV-U/32798/2026 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Paulus Elina 27.05.2026 16:59

Ratkaisija Takalo Minna 27.05.2026 17:02